

35. Instinct.

Om instincten te kanaliseren moet je simpel kunnen denken, alleen ze herkennen is soms ingewikkeld.

Als een hond ons ongelukkig maakt omdat hij zijn instinct gevolgd heeft is dat altijd onze schuld.

Dat de perfecte hond niet bestaat is een cliché dat waarschijnlijk juist is maar de ideale hond bestaat gelukkig wel, maar het is zo dat die voor iedereen er anders uitziet. Voor sommige is het zelfs een stenen schouwdecoratie, voor andere een ingevoerde windhond op twee poten een half zodat iedereen kan zien hoe goed hij wel is en weer andere lopen stoer rond met een pitbull aan een leiband waar je een leeuw mee kunt uitlaten.

Gelukkig doen de meeste mensen normaal maar weten ze niet genoeg van honden om er zonder al teveel problemen mee om te gaan. Bijna niemand gaat zijn hond bewust vermenselijken maar bijna iedereen doet het. Soms gaat dat vrij goed tot bij de hond instinct overneemt en dan ziet men het probleem. In veel gevallen laten we dat aan instinct gerelateerd gedrag zich al heel vroeg ontwikkelen. Niet zelden omdat het zo leuk is. Voorbeeld: Een pup neemt een pantoffel en schudt daarmee.

Dat is op zich heel gek. De pantoffel is een dood voorwerp dat helemaal niet dood moet geschud worden. Alleen bij de Flinstones hadden ze levende gebruiksvoorwerpen maar dat is film en fantasie! Nu zijn er mensen die de pantoffel afnemen en een speelgoedje in de plaats geven en als de pup dan bvb met die rubberen kip schudt zich een breuk lachen. Het is ook zo mooi, een pup die een rubberen kip doodschudt, maar het instinct dat verantwoordelijk is voor dat gedrag is niet zo onschuldig. Immers dat Doodschudden is vervangend gedrag voor het Doodschudden van een prooi, een prooi is iets om te eten en eten dat een hond heeft moet niet gedeeld worden met de roedel en mag zelfs verdedigd worden tegen een ranghogere.

Men stimuleert dus in dit geval prooidrift wat zich later kan omzetten in het verdedigen van voedsel of speeltjes. Veel beter is de pup te lokken men kan zelfs enkele malen de rubberkip ruilen voor een snoepje. Niet te dikwijls want anders creëer je een hond die alles blijft aandragen om beloont te worden. Wanneer je het pupje leert de rubberkip naar u toe te brengen gaat hij ze niet meer Doodschudden en in plaats van dat het een prooi wordt (waar hij later recht op heeft) wordt het een trofee die in het begin omgeruild kan worden voor een snoepje maar die daarna de basis is van aport en op die manier heb je een ontluikend instinct gekanaliseerd in iets positiefs dat later anders had kunnen uitgroeien.

Instinct kan dus tot op zekere hoogte beïnvloed worden. Het is dus eerder een soort automatische piloot dan niet toerekeningsvatbaar en hoe meer de hond kent hoe minder

hij terugvalt op instinct. Dat geldt ook voor controle. Uiteraard is het zo dat we altijd spreken over honden die voldoende ingeprent en verrijkt zijn opgegroeid, naar onze normen dus. In die gevallen spreken we van een aangeboren aandrift. Wat ook weer niet wil zeggen dat het "het één of het ander is". Het is "het één en het ander". Denk in dat geval maar weer aan een geboorte. Zelfs de eerste keer weet een teef instinctief wat te doen en toch gaat het meestal de tweede keer beter. Dus leren en ervaring is ook belangrijk, evenals tijd.

Bepaalde zaken sluiten op een bepaald moment definitief af bvb de inprentingfase. Andere hebben eerder een ideaal tijdstip bvb zindelijk worden. Op de 21 ste dag heb ik uit eigen onderzoek vastgesteld is de instinctieve drang om zich weg van het nest te ontlasten groter dan de angst om het nest te verlaten. Maar als, om wat voor reden ook, de kist niet kan verlaten worden neemt die door instinct ingegeven drang weer af en al na enkele dagen poept het hondje zonder aarzelen waar dan ook als het kakje opkomt.

Wil dat zeggen dat wanneer je op acht weken een pupje koopt die in dat soort omstandigheden is opgegroeid niet meer zindelijk kan gemaakt worden? Gelukkig niet, het is alleen veel moeilijker en niet zelden is de drang tot coprofagie al ontstaan wat zeer vies en ongezond is en ook weer moet afgeleerd worden.

Instinct is dus een vrij complex iets dat bvb vaak een gevolg is van emotie. Schrikken en bang zijn, zijn twee verschillende emoties terwijl bang zijn soms het gevolg is van schrikken. Maar dat hoeft niet. Vluchten daarentegen is vaak een instinct dat het gevolg is van een emotie. Bang zijn kan bijvoorbeeld zeer veel redenen hebben, is soms zelfs verantwoord en levenreddend maar in vele gevallen ook gebrek aan leiding.

Om dat duidelijk te maken geef ik een feitelijk fout voorbeeld uit de mensenwereld. Stel u een wandelsafari voor in Afrika. Iedereen is op pad met fototoestel. Plots staan ze voor een kudde olifanten en een stier doet een schijnaanval. De toeristen hebben voor de aanvang van hun tocht geleerd nooit te vluchten en dat doen ze dan ook niet. Maar er gebeurt iets zéér raars. De gids die op dat moment duidelijk de leider is staat vooraan, weegt +/- 80 kg en er komt een kolos afgestormd die +/- 6000 kg weegt. De toeristen gaan mooi achter de gids staan. Niet zozeer omdat ze denken dat hij die olifant gaat tegenhouden. Ze zijn nog bang maar vluchten toch niet. Er is vertrouwen in de leider en ze beseffen dat er geen andere optie is. Dit is gewoon de beste oplossing!

Waarom zei ik in het begin dat dit eigenlijk een fout voorbeeld was. Wel omdat ik nu ook met mensen ga vergelijken. Gelukkig alleen om iets duidelijk te maken en mensen zouden nooit in onze westerse verstedelijkte maatschappij hun lot in handen leggen van iemand met een vuile kapotte hoed, in korte broek en lange kousen. Wel op safari in Afrika, terwijl voor een hond het niet belangrijk is hoe je eruit ziet. Belangrijk is dat je de leider bent en daar gaat het om.

Als je een hond laat vluchten, al is het maar de lengte van de leiband, is de vlucht ingezet. Er is dus gevolg gegeven aan het instinct dat in dit geval een impuls is maar wordt daarna (het einde van de lijn) verhinderd door iemand die op dat moment duidelijk geen leider is. Dit kan leiden tot frustratie, vertrouwen verlies, minachting en in sommige gevallen zelfs tot redirectie.

Wat een leider beter zou doen als er gevaar dreigt is de hond laten zitten en zich tussen het gevaar (dat meestal denkbeeldig is) en de hond plaatsen. De hond moet dan niet vluchten. Hij is al op de veiligste plaats. Het denkbeeldige gevaar verdwijnt en de hond krijgt nog meer respect voor de leider. Met andere woorden, instinct onder controle.

Zeer typisch voor mensen is dat er voor verkeerde zaken wel eens op instinct gerekend wordt. Bijvoorbeeld bij eten denken sommige dat een hond instinctief weet wat goed voor hem is. Dat is niet zo! Voor een hond is alles wat iemand van de roedel eet automatisch aantrekkelijk en onze familie is voor de hond een roedel. Schoeien is voor een hond dus normaal maar voor ons ongewenst gedrag. Eigenlijk door toedoen van de mens zet de hond zijn instinct hem op het verkeerde been.

Een ander voorbeeld zijn slangen. Voor wilde honden zijn slangen instinctief gevaarlijk, voor onze honden niet meer. Dat instinct is verloren gegaan. Gelukkig komen onze honden niet dikwijls slangen meer tegen. Soms wel eens een tuinslang maar die is gelukkig niet gevaarlijk.

Buiten deze gekheid moeten we weten dat er ook in instincten niveaus zijn. Ik bedoel daarmee dat sommige tijdens de domesticatie gewoon verdwenen zijn. Andere kunnen we controleren. Sommige ombuigen of omvormen. Kanaliseren dus. Het is voor ons niet zoals warm of koud. Met een beetje kennis kunnen we managen. Warm en koud is trouwens een goed voorbeeld van wat wij wel eens een oerdrift noemen. Bij veel dieren kunnen we daar niets aan doen. Bij gedomesticeerde dieren zoals de hond kunnen we niet de drang maar wel de uitvoering en bij gevolg het resultaat wegnemen.

Bvb te dicht bij de kachel liggen en soms is dat echt te dicht bij de kachel. Zijn vacht wordt dan plaatselijk warmer dan 42° waardoor beschadigingen kunnen optreden. De hond zijn instinct komt daar in conflict met de natuur. Daar zijn gewoon geen kachels, alleen plaatsjes wel of niet in de zon, zo warm mogelijk Wanneer het goed is laten we de hond niet liggen daar waar zijn instinct aangeeft dat hij moet liggen maar waar wij het willen en voor iemand die leider is gaat dit nog verder. Stel dat de hond vindt dat hij verantwoordelijk is en hij gaat hoger liggen op de bank, de vensterbank of de tafel om meer overzicht te hebben over zijn omgeving. Het instinct van een hond zegt niet "Ik moet ze hier allemaal onder mij krijgen". Helemaal niet, maar waar wij in zijn ogen falen neemt hij wel zijn verantwoordelijkheid. Dat doet hij instinctief, hij kan alleen maar hond zijn!

Denis Steurs

